

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ කොමිෂන් සභාවේ (“සභාව”) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

කොමිෂන් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වාගණනය නොකළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, කොමිෂන් සභාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය කොමිෂන් සභාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා කොමිෂන් සභාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සභාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, කොමිෂන් සභාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්‍රාව්‍යතාවයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් කොමිෂන් සභාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ කොමිෂන් සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ කොමිෂන් සභාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, කොමිෂන් සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.6,748,006 ක උපරිමයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ උපරිමය රු.7,737,999 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.989,993 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. සේවක පාරිශ්‍රමික රු.4,990,838 කින් වැඩි වී තිබුණ ද පුනරාවර්ථන ප්‍රදාන රු.6,401,462 කින් වැඩි වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථික ගණුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ඉන්දියාව, භූතානය, බංගලාදේශය, මියන්මාරය, තායිලන්තය, තේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව යන රටවල තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා ජනතාවගේ ආර්ථික හා ජීවන රටාවේ තාක්ෂණය භාවිතය පිළිබඳ දැනුම බෙදා ගැනීම පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් පිහිටුවා ඇති BIMSTEC සංවිධානයේ දෙවන විශේෂඥ සමුළුව (BIMSTEC 2 nd Expert Group) 2024 ජූලි 25 හා 26 දෙදින පවත්වා තිබූ අතර සමුළුව සඳහා දේශීය හා විදේශීය විශේෂඥයින් 100 ක් සඳහා ආහාර පාන හා නවාතැන් වෙනුවෙන් රු. 2,055,628 ක් වැය කර තිබුණද එම දින දෙක තුළදී සහභාගි වී තිබුණේ නියෝජිතයින් 42 ක් පමණක් විය. සහභාගිත්වය තහවුරු කර නොබැලීම හා දුර්වල පූර්ව සැලසුම්කරණය හේතුවෙන් සමුළුව සඳහා අනාර්ථිකව වැඩි පුර වැය කර තිබුණි.	බෙංගාල බොක්ක ආශ්‍රිත රටවල බහු ආංශික තාක්ෂණික ආර්ථික සහයෝගිතාව සඳහා වන එකමුතුව (BIMSTEC) සමුළුව පැවැත්වීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ විද්‍යා හා තාක්ෂණික දැනුම බෙදා ගැනීම හරහා රටතුල සමාජ හා ආර්ථික තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම හා කලාපීය සහයෝගිතාවය ගොඩනැගීමයි. BIMSTEC සමුළුව සම්බන්ධව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සමඟ පැවති රැස්වීමට අනුව හා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය සමඟ පැවති රැස්වීමට අනුව මෙම සමුළුව භෞතික වශයෙන් පැවැත්වීමට යෝජනා වුණි. වැඩමුළුව සඳහා දේශීය විදේශීය නියෝජිතයන් 50 ක් සහභාගි වෙතැයි අපේක්ෂා කර ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කල අතර එක් රටකින් නියෝජිතයින් දෙදෙනෙක් අපේක්ෂා කළද බොහෝ රටවල් එක්	ආයතනික කටයුතු මනාව සැලසුම් කර කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීම තුළින් මෙවැනි අනාර්ථික ගණුදෙනු සිදුවීම වලක්වා ගත යුතුය.

සාමාජිකයෙක් සහභාගී කරවිය. කෙසේ නමුත් මූලික ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කිරීමේදී අපේක්ෂා කළ පිරිවැයට වඩා අඩු පිරිවැයක් නවාතැන් හා ආහාරපාන වෙනුවෙන් වැය වුණි. එසේම උසස් ගුණාත්මකතාවයෙන් යුතුව මෙම සමුළුව පැවැත්වීමටද හැකියාවක් ලැබූ බව.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2024 වර්ෂයට අදාළව කොමිෂන් සභාවේ ගොඩනැගිලි කුලී වියදම රු.9,644,186 ක් හා වැටුප් වියදම රු.17,546,741 ක් විය. අදාළ වියදම් මුළු වියදමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් සියයට 22.30 ක් හා සියයට 40.58 ක් විය. එසේ වුවද ශ්‍රී ලංකා රජයට විද්‍යා හා තාක්ෂණික කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී හා උපදේශකත්වය ලබාදෙන ඉහලම ආයතනය ලෙස කොමිෂම ඊට අදාළ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා වැය කරන ලද මුදල රු.5,525,746 ක් වූ අතර එම වටිනාකම මුළු වියදමින් සියයට 12.79 ක ප්‍රතිශතයක් පමණක් විය. අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා 2024 වර්ෂයේ කොමිෂන් සභාවේ අයවැය මගින් රු.20,400,000 ක් වෙන්කර තිබූ අතර දැරූ වියදම ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 27.1 ක් විය. ඒ අනුව ආයතනයේ අරමුණු ඉටුකර ගැනීමෙහිලා වන කාර්යයන් ඉටුකිරීම කෙරෙහි වූ අවධානය සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක විය.	ආයතනයේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 12.79 ක් වුවද, භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 80 ක් පමණ අත්පත් කර ගැනීමට හැකි විය. මෙලෙස පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් අඩුකර ගැනීමට රාජ්‍ය වියදම් පාලනය සඳහා නිකුත් කරන ලද අයවැය චක්‍රලේඛ 3/2022 සහ 9/2022 ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑ අතර, බොහෝ වැඩසටහන් මාර්ගගත ක්‍රමවේදයට සිදුකිරීම හේතුවෙන් ඒ සඳහා වෙන්කළ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් ප්‍රතිපාදන ඉතිරිකර ගැනීමට හැකි විය. කෙසේ වෙතත් ගොඩනැගිලි කුලී වියදම් හා වැටුප් සඳහා දරන ලද වියදම් අනිවාර්යයෙන්ම ගෙවිය යුතු නිසාත් ,එසේ වියදම් පාලන චක්‍රලේඛ මගින් පාලනය කළ හැකි හෝ ප්‍රමාද කළ නොහැකි වියදම් නිසාත් ඒ සඳහා ගෙවීම් කිරීමට සිදු විය.	ආයතනයේ ප්‍රධාන අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණවත්ව වෙන්කර ගැනීමටත් ඒවා යොදාගනිමින් එම කාර්යයන් ඉටුකර ගැනීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

1994 අංක 11 දරන විද්‍යා හා තාක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීමේ පනතේ 2 වගන්තිය අනුව කොමිෂන් සභාව විසින් ඉකුත් වර්ෂයේ විද්‍යා හා තාක්ෂණ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ සමාලෝචන වාර්තාවක් රජයට වාර්ෂිකව ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් 2023/2024 වාර්තාව සඳහා දත්ත රැස්කිරීම ආරම්භ කිරීම පමණක් සිදුකර තිබුණි.

පිළිතුරු ලබා දී නොමැත.

ආයතනික අරමුණු ඉටුකරගැනීමට ප්‍රමුඛතාවය ලබාදී කටයුතු කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය මගින් හඳුන්වා දෙන ලද රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන මෙහෙයුම් අත් පොතෙහි 6.6 වගන්තිය ප්‍රකාරව 2022 හා 2023 වර්ෂ සඳහා වූ වාර්ෂික වාර්තා මෙම වාර්තාවේ දිනය දක්වාම පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කර නොතිබුණි.	2022 හා 2023 වාර්ෂික වාර්තා 2024 නොවැම්බර් 04 දින හා 2025 මාර්තු 10 වන දින කොමිෂන් සභාව විසින් රේඛීය අමාත්‍යාංශය වෙත අනුමැතිය සඳහා යොමු කර ඇත්තේ, පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම සඳහා අනුමැතිය මේ වන තෙක් ලබා දී නොමැත. මේ සම්බන්ධව රේඛීය අමාත්‍යාංශය (විද්‍යා හා තාක්ෂණ) දැනුවත් කර ඇති අතර අදාළ අනුමැතිය ලද වහාම කඩිනමින් පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට පියවර ගනු ලැබේ.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන අනුව නියමිත දිනට පෙර වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.